

Plejeplan for græsningsareal ved

TERNESØEN

Plejeplan nr. 55

Vestsjællands amtskommune

Teknisk Forvaltning . Landskabsafdelingen . Okt. 1992

Tekst: Morten Holme

J.nr.: 8-70-52-3-313-003-1992

Foto: Tørvegravning ved Ternesøen under Anden Verdenskrig ,
"Udsnit af Kort- og Matrikelstyrelsens kort er gengivet med
styrelsens tilladelse"

Plejeplan for græsningsareal ved

TERNESØEN

Plejeplan nr. 55

Vestsjællands amtskommune

Teknisk Forvaltning . Landskabsafdelingen . Okt. 1992

Plejeplan for græsningsareal ved **Ternesøen**

Introduktion

Umiddelbart vest for Terslev by i Haslev kommune ligger Ternesøen. Omkring søen er et areal, der ejes af en række landmænd fra omegnen. Indtil 1965 blev dette areal afgræsset af kreaturer. Efter at denne brug ophørte blev der foretaget en del tilplantning på arealet med forskellige træarter. Men der skete også en kraftig opvækst af pilebuske og især kæmpe-bjørneklo. Det har betydet at området er fuldstændig lukket for færdsel, men også at oplevelsen af området begrænses til hvad der kan opleves fra markvejen omkring arealet. Denne oplevelse er begrænset, da der er kommet så meget opvækst, at indblik til søen kun er mulig yderst få steder og kun sådan, at søen kan anes.

Søen og størsteparten af arealerne omkring denne indtil markvej og parcelhushaver er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Arealerne omkring søen fremtræder som rørskov, fersk eng og mose.

Der er en del fugleliv i søen. Dette har nydt godt af, at søen er blevet isoleret. Arealerne omkring søen er dog blevet biologisk fattiggjort, efterhånden som især bjørnekloen har udkonkurreret øvrige planter.

Retableringen af arealet skal derfor udføres på en måde, så arealernes biologiske værdi øges og således, at det igen er muligt at opleve søen og livet i den. Men der skal også tages hensyn til, at der stadig kan opretholdes leve- og ynglemuligheder for fuglene.

Området er tidligere blevet drænet ved at der er gravet en grøft i mosens nordøstlige ende. Dette har betydet en kraftig sænkning af vandet i den oprindelige mose. Til gengæld er der blevet gravet tørv på området under krigen. Der er derfor stadig en væsentlig sø, hvor denne gravning skete.

Plejearealets udstrækning og ejerforhold

Arealet har matr.nr. 58 Terslev by. Området ejes af en række landmænd, som dog ikke udnytter området erhvervsmæssigt. I forbindelse med plejeplanen repræsenteres ejerne af Lars Lassen, Skolevej 17 Terslev, 4690 Haslev.

Området har en udstrækning på ca. 2 ha. og forløber i et forholdsvis smalt bælte på Ternesøens vest-, syd- og østside. Mellem området og de omkringliggende marker forløber en offentligt tilgængelig markvej.

Terslev by ligger vest og nord for Ternesøen. Villahaverne når helt ned til søens nordlige bred.

Plejeaftale og målsætning

Samarbejdet mellem Vestsjællands amtskommune og arealets ejere formaliseres ved parternes underskrift af denne plejeplan. Desuden indgås en græsningsaftale, hvori de nærmere vilkår for arealernes anvendelse fastlægges, se bilag 6. Såfremt ejerne ved plejeaftalens indgåelse ikke selv har dyr til afgræsning af arealet, indgås græsningsaftale mellem amtskommunen og en bruger (dyreholder). I dette tilfælde er brugeren indtil videre Asger Nielsen, Vordingborgvej 405, 4690 Haslev.

Græsningsaftalen skal sikre, at de midler, amtskommunen har investeret i projektet, følges op af en vedligeholdende afgræsning, og at arealets anvendelse iøvrigt er i overensstemmelse med målsætningen for plejearbejdet.

Det er aftalt, at amtskommunen kan foretage en delvis retablering af arealet og foranstalte en vedligeholdelse af dette. Det er endvidere aftalt, at lodsejerne ikke får udgifter i forbindelse med retableringen, og at der ikke etableres anlæg, som giver mulighed for eller opfordrer folk til at færdes på arealet. Modsat vil man dog ikke forbyde folk adgang på almindelige vilkår.

Hegn og installationer

Amtskommunen vil foranstalte indkøb af materialer til hegn og opstilling af dette. Hegn og materialer, der er bekostet af amtskommunen som led i plejeaftalen, tilhører amtskommunen i en 10-årig periode frem til år 2002. Som det fremgår af græsningsaftalen, er brugeren forpligtiget til at foretage vedligeholdelse af hegn og installationer med originale materialer.

Såfremt aftalen mellem amtskommunen og ejeren forløber planmæssigt som beskrevet i plejeaftalen, kan hegn og installationer ved udløbet af 10-årsperioden tilfalde ejeren, hvis han ønsker dette. Såfremt lovgivningen fortsat gør det muligt, vil amtskommunen antagelig være interesseret i til den tid at forhandle med ejerne om videreførelse af plejeaftalen. Ved ejerskifte gives straks meddelelse herom til amtskommunen, som kontakter den nye ejer med henblik på fornyelse af plejeaftalen.

I tilfælde af at ejerne inden for 10-årsperioden ønsker aftalen ophævet, eller at der lovgivningsmæssigt lægges hindringer i vejen for fortsat pleje af arealet, vil amtskommunen forbeholde sig ret til at fjerne hegn og installationer.

Græsningsaftale

Græsningsaftalen kan opsiges af ejerne/brugeren eller af amtskommunen efter nærmere regler i aftalen, se denne pkt 14.

Opsiges græsningsaftalen på ejernes foranledning, er amtskommunen berettiget til inden for 10-årsperioden at forlange, at der indgås ny græsningsaftale med tredjemand.

Botanisk undersøgelse

I forbindelse med arbejdets udførelse vil der blive foretaget en botanisk undersøgelse af området. Denne undersøgelse vil blive fulgt op med lignende undersøgelser de kommende par år, så det er muligt, at få et billede af, hvilken effekt plejen har på arealets artssammensætning. Denne undersøgelse varetages af Miljø- og Naturskolen i Ringsted.

Arbejdsbeskrivelse

Der foretages bekæmpelse af bjørneklo. Større planter fjernes i første omgang mekanisk. Ellers sker bekæmpelse med Round-up. Efter et år foretages supplerende sprøjtning. Denne sprøjtning må kun ske på tidspunkter, hvor arealet ikke afgræsses. Sprøjtningen skal ske på en sådan måde, at buske og træer ikke beskadiges.

Der foretages en tynding af bevoksningen på arealet. De væsentligste tyndinger sker i birkebevoksningen i den vestlige del. Her fjernes godt halvdelen af birketræerne. Især de mindre træer fældes. I den østlige del fjernes en gruppe grantræer. Der efterlades dog enkelte af granerne, hvor disse er synlige fra sti. Pilebevoksningen mod søen lades i store træk urørt. For at give mulighed for udsyn over søen fjernes buskene dog på korte strækninger, efter anvisninger fra amtskommunen. Ligeledes kan pilebuske beskæres eller fjernes, hvor det er nødvendigt for at sikre en retliniet hegnsføring. Ellers foretages kun en begrænset fældning af hensyn til opsætning af hegn og for at give mulighed for reelle græsningsarealer. Efter et år kan foretages en supplerende fældning de steder, hvor kreaturerne har beskadiget bevoksningen.

Når bjørneklo er nedvisnet og arealet ryddet for den trævækst, der skal fjernes, vil der blive udsået græsblanding, som er velegnet til fugtige arealer.

Der opsættes et ca. 100 cm højt hegn langs kanten af græsningsarealet - se bilag 4. Internt på arealet kan bruger på eget initiativ etablere lette hegn efter eget ønske.

Omkring folden udformes hegn med kløvede egestolper med indbyrdes afstand på ca 4m. Stolperne har en minimumshøjde på 100 cm over jord og en total længde på min. 210 cm. På blød bund og i hjørner nedgraves pæle af større længde, f.eks. 270 cm. Hjørnestolper støttes med to skråstivere,

min 80 cm over terræn. På indersiden af stolperne opsættes to strømførende tråde ca. 40 og 90 cm over terræn. Hegnet opstilles sådan, at der ingen steder er mindre end 1,50 m mellem hegn og træer i folden. Til hegnstråde benyttes galvaniseret jerntråd, 2,1 mm. opsat på Poda-isolatorer hhv ringisolatorer eller tilsvarende.

Hegn opstilles ca. 1 m fra vej og i øvrigt så tæt på søen som pilebuske tillader. Ved større bevaringsværdige trægrupper føres strømførende tråd uden om disse. Værdifulde enkelttræer i græsningsfolden kan eventuelt beskyttes mod gnæv og "gnubning" med sten.

Der udføres to led i hegningen. Et ved vendeplads i mosens østlige ende og et i den sydlige ende øst for birketræer. Se i øvrigt bilag 4. Led udformes som træled med kæde og lås. Se i øvrigt bilag 5.

Ved leddet i hegningens østlige del etableres en mindre fangefold. Vedrørende udformning, se bilag 5.

Kreaturerne vil ingen steder få adgang til søen. Vanding etableres med mulepumpe fra søen. Ønsker bruger anden form for vanding, kan dette ske efter aftale med ejer og amtskommune.

Spændingsgiver placeres ved pumpestation i søens østlige del. Kan efter aftale med John Birkegaard, Haslev kommune opsættes i elskab eller eventuelt i brønd. Ledning føres under vej i rør til hegn. Som spændingsgiver vælges Gallagher M800 eller tilsvarende.

Handlingsplan

Arbejdet projekteres og foranstalles udført af Vestsjællands amtskommune. Det praktiske arbejde udføres som et samarbejde mellem Miljø- og Naturskolen i Ringsted og Haslev kommunes Beskæftigelseskontor. Den daglige arbejdsledelse varetages af projektleder fra Miljø- og Naturskolen. Amtskommunen forestår tilsyn med arbejdets udførelse.

Arbejdet fordeles således mellem parterne:

Vestsjællands Amtskommune:

- Projektering
- Udfærdigelse af aftaler mellem lodsejere, bruger og amtskommune
- Indkøb af materialer
- Udpegning af træer til fældning
- Bortkørsel af grenaffald
- Information om projektet
- Kontakt til offentlige myndigheder
- Tilsyn

Miljø- og Naturskolen:

- Kemisk bekæmpelse af bjørneklo
- Fældning og opskæring af træer
- Opsætning af hegn m.v.

Haslev kommune Beskæftigelseskontor:

- Oprydning og sortering af kvas
- Deltagelse i opsætning af hegn

Arbejdet påbegyndes september 1992.

Planen kan revideres efter behov. Ved væsentlige ændringer udarbejdes tillægsblade til plejeplanen. Disse udsendes til ejere, bruger og entreprenør.

Ovenstående tiltrædes hermed:

Vestsjællands amtskommune
Sorø, den

Henning V. Fischer
landskabschef

/

Lars Bang
sektionsleder

Terslev, den

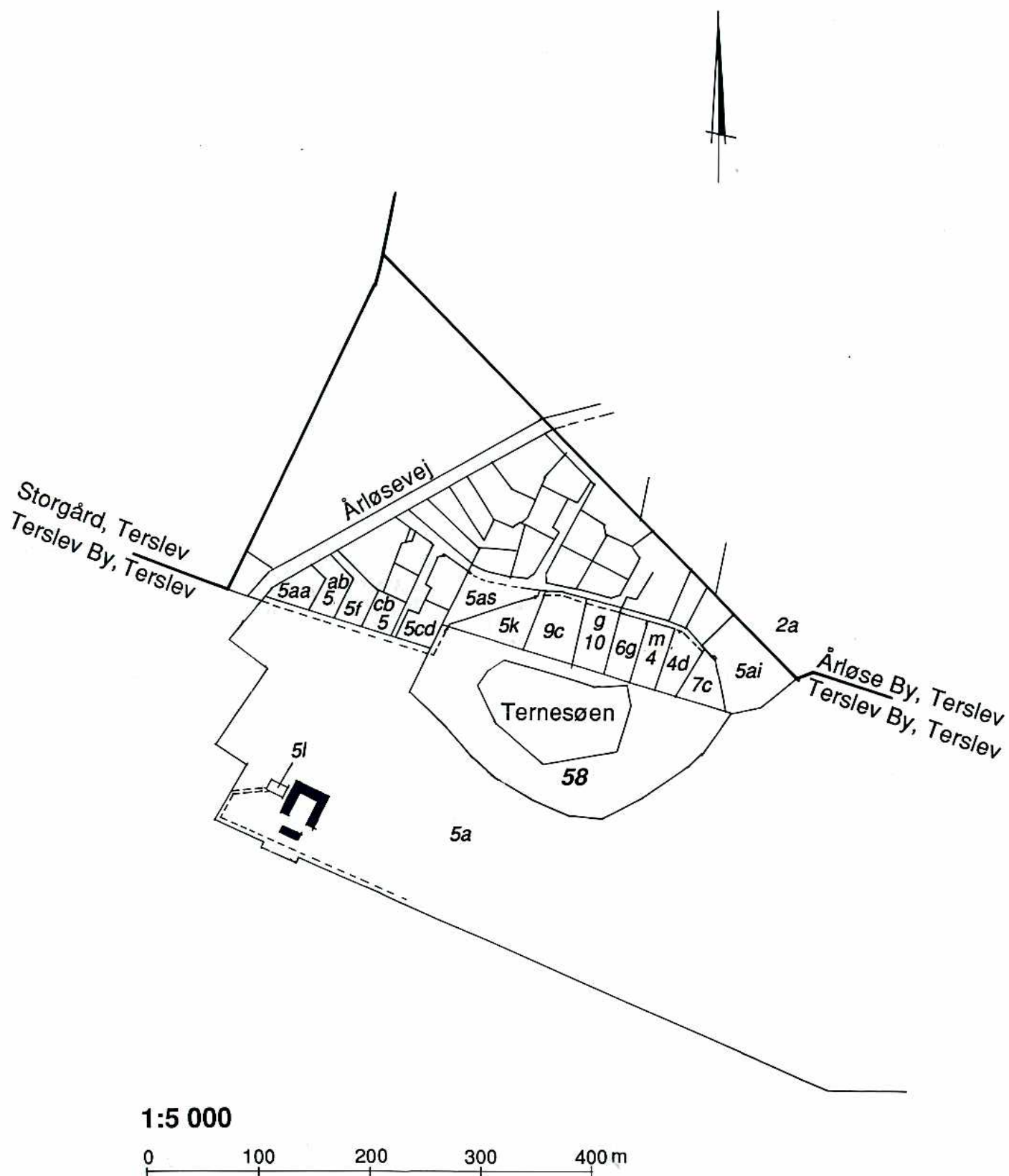
Ejere af matr.nr 58 Terslev, ved Lars Lassen

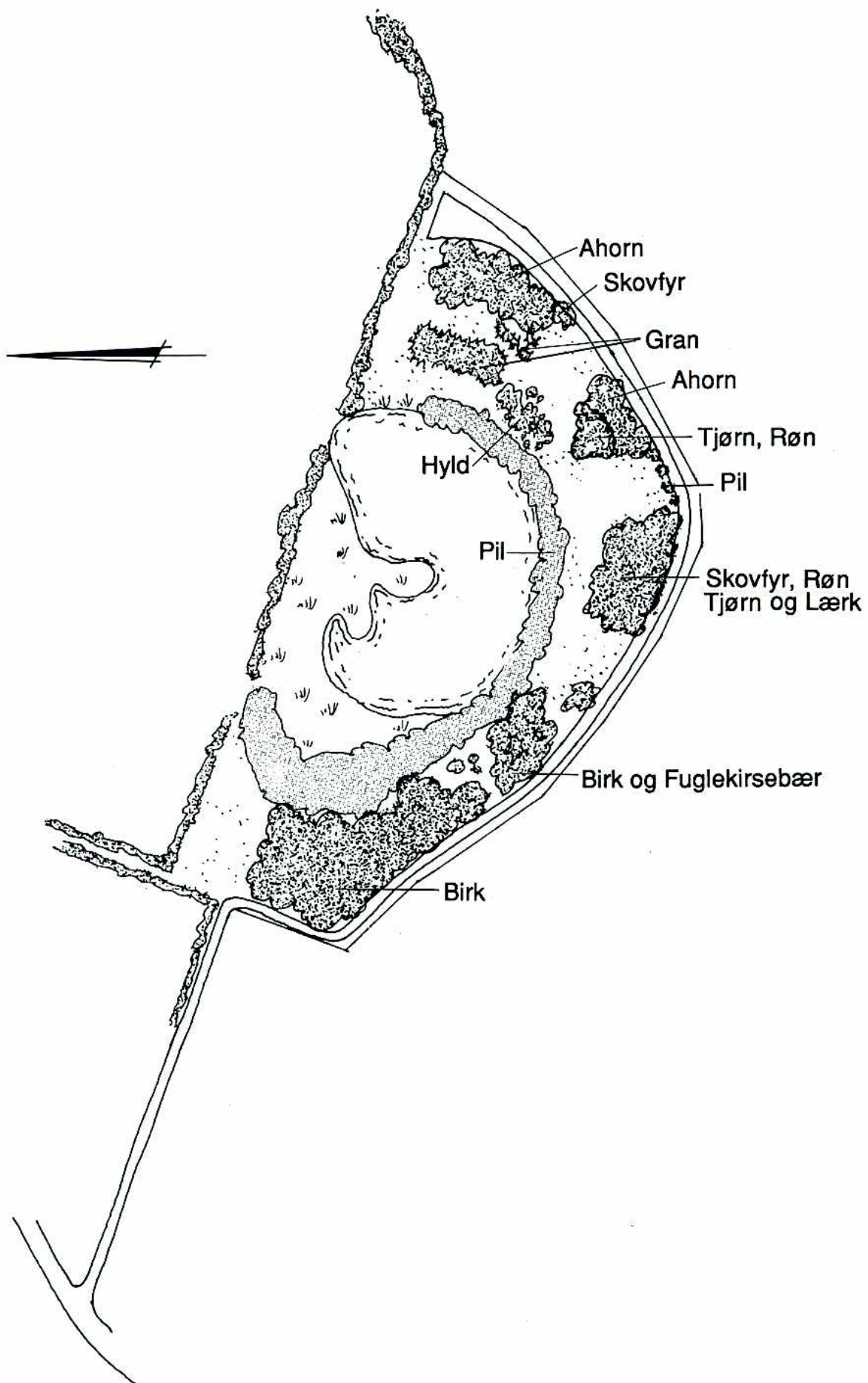
1:25.000

— Aktuel hegning

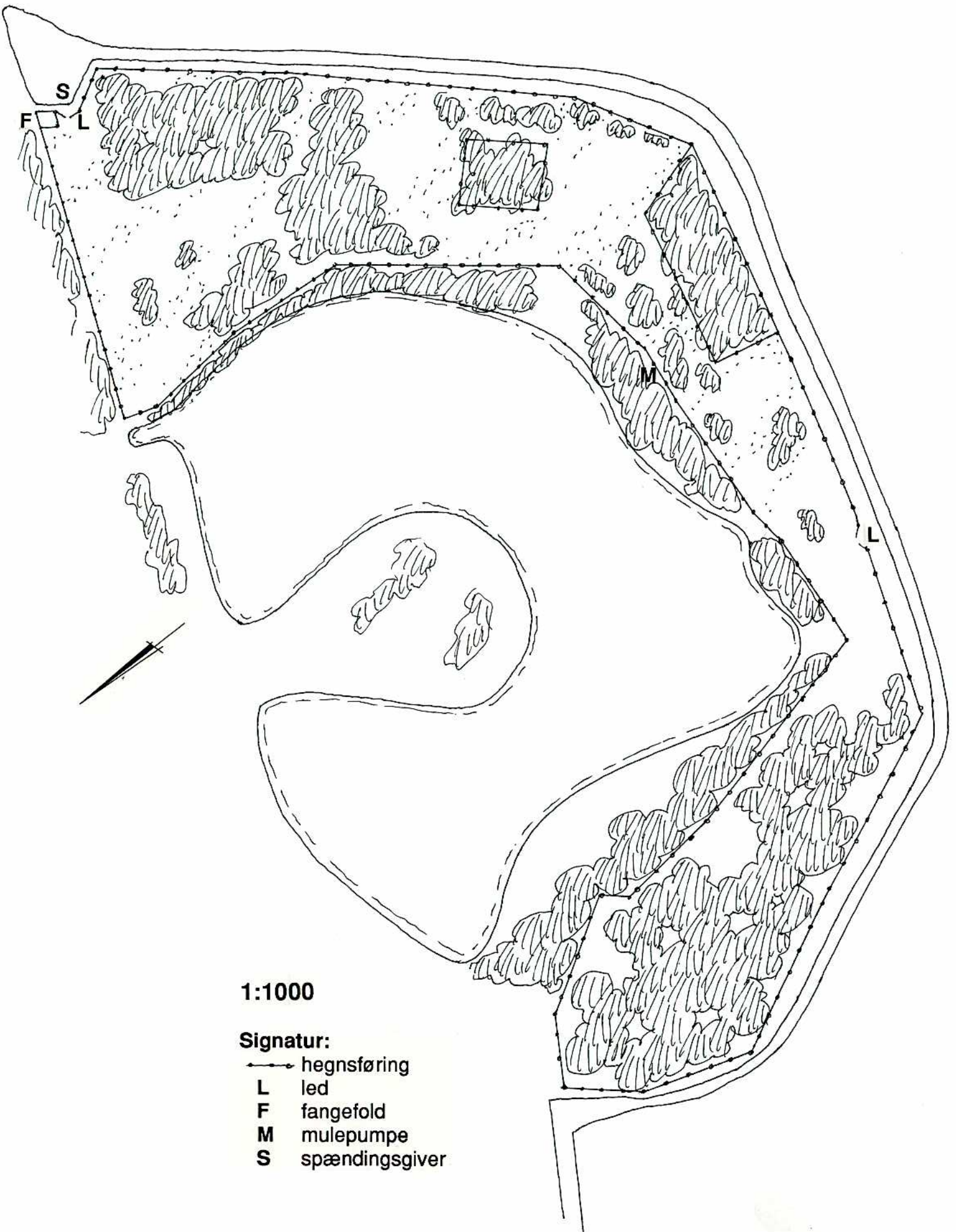
Matrikelkort

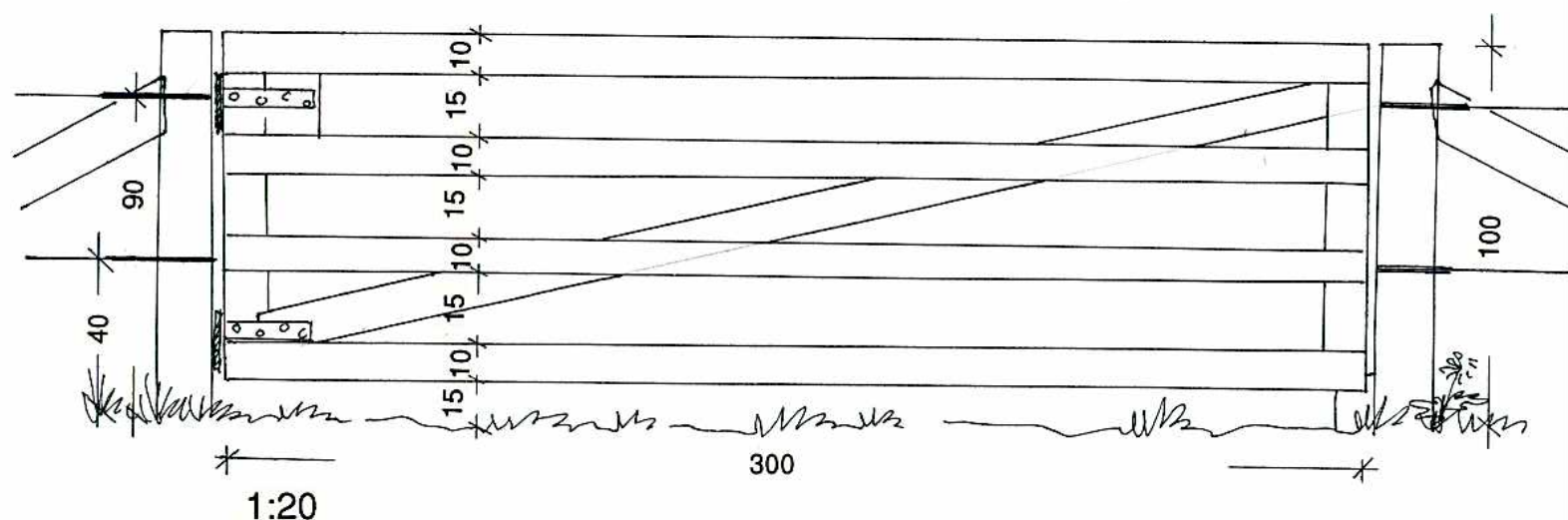
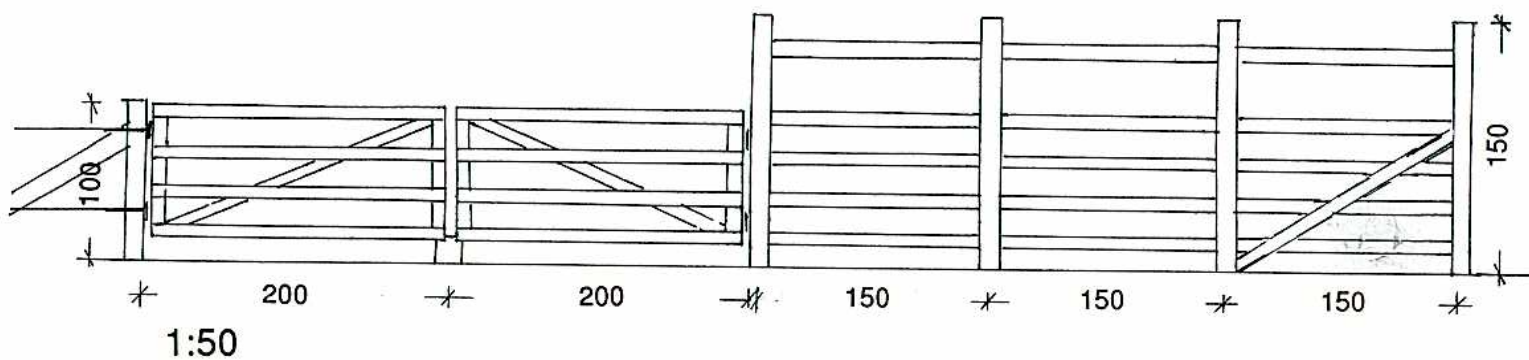
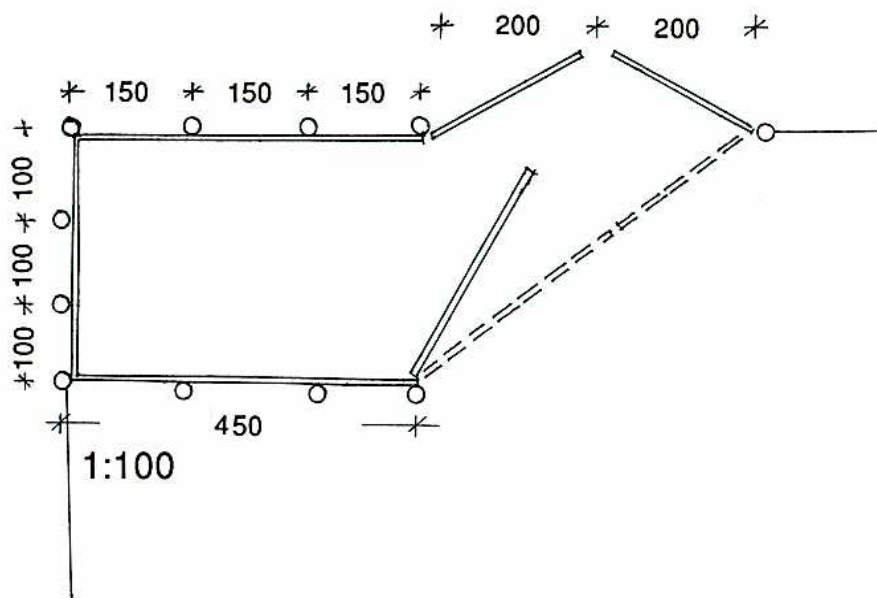
Eksisterende forhold

Illustrationsplan

Principskitse af led og fangefold

Stolper: Kløvet eg $\varnothing > 15\text{cm}$, hjørne og fangefold $\varnothing > 25\text{cm}$

Led: Ramme 2"x4"

Beklædning 1"x4"

Stopklods 3"x5"

Alle mål er angivet i cm

Græsningsaftale

Vedrørende ejendommen matr.nr.58 Terslev by, Terslev

På nedennævnte vilkår indgås hermed aftale om arealpleje ved græsning mellem

Asger Nielsen
Vordingborgvej 405
4690 Haslev

Tlf: 53 69 85 46

Vestsjællands amtskommune
Alleen 15
4180 Sorø

Tlf: 53 63 25 33

Arealet ejes af en række lodsejere repræsenteret ved Lars Lassen,
Skolevej 17, 4690 Haslev.

Areaerne, som i henhold til aftalen skal holdes afgræsset, er angivet på
vedlagte kortskitse.

Aftalens indhold

pkt 1.

Aftalen løber indtil den af bruger eller amtskommune opsiges med 1 måneds varsel til den 31. december, se i øvrigt pkt. 14.

Eventuel græsningsafgift aftales mellem ejer og bruger, og er amtskommunen uvedkommende.

pkt 2.

Arealet overtages af brugeren, således som det henligger. Arealet skal holdes frit for henstillen af redskaber, materialer og lign. og skal i øvrigt fremstå rydeligt.

pkt 3.

Formålet med afgræsningen er at hindre tilgroning samt at sikre områdets biologiske værdier.

Arealerne må derfor ikke gødskes, sprøjtes eller kalkes samt omlægges. Tilskudsfodring bortset fra mineraltilskud må kun ske i begrænset omfang efter aftale med amtskommunen.

pkt 4.

Etablering og vedligeholdelse af dræn og grøfter, hvor der vil ske en ændring af tilstanden på arealet, samt tilplantning, må kun ske efter tilladelse fra amtskommunen, jfr. Naturbeskyttelseslovens §3.

pkt 5.

Amtskommunens vurdering lægges til grund for regulering af græsningstrykket. Det er som udgangspunkt aftalt, at der udsættes 2 ungkreaturer pr. ha. svarende til ialt 4 ungkreaturer for hele arealet.

Græsningsperioden fastlægges til : 15. maj - 1. oktober. Efter aftale med amtskommunen kan denne forlænges/forkortes. Eventuelt høslet tages omkring 1. juli.

pkt 6.

Amtskommunen har etableret hegn omkring græsningsarealet, el- og vandforsyning samt fangefold. Brugeren skal påse, at hegn og installationer vedligeholdes. Eventuelle reparationer skal ske med samme type materialer som dem, amtskommunen har anvendt. Hegnslinie m.v. må ikke ændres uden amtskommunens samtykke.

pkt 7.

Brugeren har selv ansvaret for det daglige tilsyn med dyr, hegn m.v.. Det påhviler bruger til stadighed at holde dyrene sunde. Brugeren er selv ansvarlig for skader og sygdomme, som dyrene pådrager sig i græsningsperioden. Syge og døde dyr skal straks fjernes fra arealet.

pkt 8.

Arealet må kun anvendes til græsning og høslet. Kørsel på arealet må kun ske i forbindelse med driften af arealet.

pkt 9.

Bortkomst af dyr ved tyveri eller lignende er amtskommunen uvedkommende.

pkt 10.

Brugeren er ansvarlig for skader, som forvoldes af de græssende dyr, herunder skader forvoldt i forbindelse med udbrud fra indhegningen.

pkt 11.

Der skal være uhindret adgang til at færdes på arealet for personer, der har ret hertil.

pkt 12.

Aftalen giver ikke brugeren ret til at drive jagt på arealet.

pkt 13.

Skatter og afgifter er brugeren uvedkommende. Undtaget herfra er eventuel vand- og elafgift i henhold til opkrævning fra leverandøren.

pkt 14.

Amtskommunen er berettiget til indenfor aftaleperioden at opsige kontrakten med 1 måneds varsel, hvis aftalen misligholdes. Endvidere er brugeren berettiget til at opsige aftalen, hvis der opstår uforudsete vanskeligheder, der vil påføre ham et væsentligt, økonomisk tab.

Vestsjællands Amtskommune

Sorø, den

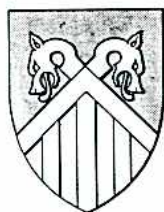
Henning V. Fischer
landskabschef

/

Lars Bang
sektionsleder

Terslev, den

Bruger Asger Nielsen

VESTSJÆLLANDS AMTSKOMMUNE
Landskabsafdelingen